

КОМПАРАТИВІСТИКА ТА ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

УДК 809.1

Олег Баган

КОНСЕРВАТИВНА МОДЕРНІЗАЦІЯ: ХУДОЖНІ ПАРАЛЕЛІ У ТВОРЧОСТІ ЮЗЕФА ЛОБОДОВСЬКОГО І УКРАЇНСЬКИХ ПОЕТІВ-НЕОРОМАНТИКІВ ЕМІГРАЦІЇ

У статті аналізуються моменти художнього впливу українських поетів Празької школи на творчість відомого польського лірика еміграції Ю.Лободовського. Автор з'ясовує засади естетичної концепції "консервативної модернізації", яку реалізували письменники-неокласики й неоромантики та яка була світоглядним протиставленням лівому авангардизму в літературі ХХ ст.

Постать Юзефа Лободовського, твори якого активно почали повертатися на батьківщину лише у 80-ті роки, а в Польщі загалом є досить популярною, знайшла своїх одораторів і в Україні. З'явилася й перша збірка віршів Ю.Лободовського українською мовою (*Юзеф Лободовський. Пісня про Україну.* – Львів: Камінь, 1996). Акцентуючи на тому, що Ю.Лободовський є продовжувачем традицій "української школи" в польській літературі, започаткованої ще в ХІХ ст. (Мальчевський, Гошинський, Словацький та ін.), що він був останнім яскравим романтиком, більшість дослідників якось оминає питання зв'язків поета з неоромантизмом, власне з українським неоромантизмом. З тим неоромантизмом, який був цілісною художньою і філософською концепцією в системі європейського модернізму ще від кінця ХІХ ст. Вдале визначення Соломії Павличко "консервативна модернізація" [9, 191-199] можна застосувати й до естетики неоромантизму (С.Павличко застосовує це визначення щодо неокласицизму). Саме неоромантизм, на відміну від інших модерністських течій, не поривав із традицією, пульсував історизмом, оновлював поетику вірша кардинально, але без руйнації форми, без епатажних експериментувань, без бунту проти духовно-естетичних основ культури.

Як відомо, Ю.Лободовський у 30-ті роки мешкаючи у Варшаві, близько познайомився із середовищем української еміграції, з такими яскравими її представниками, як П.Зайцев і Є.Маланюк, тоді ж почав перекладати польською мовою вірші Т.Шевченка, Є.Маланюка, О.Ольжича, Н.Лівицької-Холодної. Відтоді він став речником польсько-українського порозуміння, невідомим популяризатором української культури. Ук-

раїнське середовище у Варшаві було тоді одним із найдієвіших: тут існував Український науковий інститут, що вів енергійну видавничу й освітню діяльність, виходило кілька періодичних видань, серед яких треба виділити часопис "Ми" за редакцією Андрія Крижанівського, що займав національно-активістичні, в літературній сфері – виразно **неоромантичні** позиції. Перед тим, у 1929 р., молоді українські поети (Ю.Липа, Є.Маланюк, Н.Лівицька-Холодна, О.Теліга та ін.) спробували організувати літературне об'єднання "Танк", яке мало б злизувати нове покоління письменників на ґрунті національного традиціоналізму і волюнтаризму.

Хоча це об'єднання й не було тривалим, проте саме ці письменники, до яких ще можна додати імена Ю.Дарагана, Л.Мосендза, О.Ольжича, О.Бабія, О.Стефановича, О.Лятуринської, Ю.Клена, Б.Кравціва, І.Ірлявського, М.Чирського (т.зв. "Празька школа"), за ідейно-теоретичної підтримки часописів "Вісник", "Дажбог", "Напередодні", "Обрії" (Львів), "Самостійна Думка" (Чернівці), "Студентський вісник", "Пробоем" (Прага), внесли нові віяння в українську поезію. Вони творили новий стиль, нову поетику, базовані на оригінальній історіософії, міфопоетиці правічної України й версифікаторських здобутках символізму та неокласицизму. Звідси й їхня містико-фантастична образність, схильність до ірреального, ірраціонального, прагнення рафінувати, ускладнити тропіку, зробити вірш, рядок особливо музикальним, настроєвим. Водночас вони в душі неокласики досконало відшліфовують своє володіння традиційними формами вірша, розвивають **культурологічне мислення** у ліриці, наснажують свої поезії наступальною, "твердою" тональністю. Це був категоричний розрив з тра-

дицією елегійно-фольклорної, “об’єктно-реалістичної” української лірики. З одного боку, це був надзвичайно важливий крок у плані її **психологізації**, з другого – її **динамізації**.

Український неоромантизм еміграції став цілісним явищем, сягнув духовно-естетичної повноти і розвивався як домінуюча течія літератури саме у 20-40-ті роки. Причому у цей час він зберігав органічну єдність з літературою Західної України – Галичини (В.Кравців, О.Бабій, Я.Дригинич, Б.Нижанківський та ін.) і Закарпаття (І.Ірлявський, В.Гренджа-Донський, Зореслав та ін.), – через часописи, спільні видання та ідейні орієнтації. Настроями і поетикою неоромантизм еміграції за принципом “дзеркального взаємозаперечення” [1, 133] часто перегукується з потужною течією активістичної неоромантичної поезії в радянській Україні (В.Еллан-Блакитний, Д.Фальківський, М. Бажан, О.Влизько). Хоча кілька провідних еміграційних неоромантиків (Є.Маланюк, О.Стефанович, О.Лятуринська, Н.Лівицька-Холодна, О.Бабій, Б.Кравців) активно творили й після Другої світової війни, все ж їхній вплив на літературу вже не був таким однозначним, визначальним, не був таким помітним і потужним, як у міжвоєнні і воєнні роки. Причиною цього було кілька факторів: змінилася ідейно-суспільна атмосфера в українській еміграції, яка перед тим жила великою ідеєю національного резистансу, її духовність трансформувалася під впливом глобальних світових змін і тенденцій відповідно до ситуації відірваності від батьківщини і закинутості в просторах далекої Америки, яка відтепер стала головним центром еміграції. Духовна ситуація постмодернізму з його космополітизмом та художнім еkleктизмом, авангардистським деструктивізмом також не сприяла кристалізації неоромантичного дискурсу і творчості.

Українському неоромантизмові пореволюційного і воєнного періоду органічно притаманне **трагічне світовідчуття**. Це поетика **трагічного оптимізму**, драматичного переживання світу, пристрасних колізій, великого устремління до мети. Це схильність до історіософського візіонерства, до культу сильної, вольової особистості. Героїчний світогляд неоромантики породжував ідею **проекції** національного духу. Нова духовність і характер українця мали постати в синтезі найяскравіших, найшляхетніших модифікацій національного історичного досвіду та психології.

Проте українські письменники не замикаються лише в національних рамках – вони ніби прагнуть увібрати дух європейської цивілізації від найдавніших часів. Так у О.Ольжича несподівано оживає доісторична, “археологічна” епоха з її невгамовною наснагою до здобування, до боротьби (вірші “Був же вік золотий...”, “Прошли пурпурні фінікійські дні...”, “Нічний напад”, “Археологія”, “Галли”, “Готи” та ін.), далі він переходить до культивування героїчного духу Античності й Середньовіччя (“Новобранець”, “Надокучили вівці і кози...”, цикл “Лукреція”, “Ганнібал”, “Голландський образ”, “Вікінги” та ін.). О.Лятуринська і О.Стефанович воскрешають язичницько-міфологічні,

ранньохристиянські світовідчуття, віднаходять у традиції старої Волині ідею глибинної вкоріненості етносу (мотиви збірок “Гусла”, “Княжа емаль” О.Лятуринської, “Волинські сонети”, “День гніву”, “Гетсиманія”, “З Апокаліпси”, “Кінець Атлантиди” та інші вірші О.Стефановича), Ю.Дараган, Є.Маланюк, О.Ольжич, О.Лятуринська, Ю.Клен особливо підносять, навіть по своєму містифікують княжу добу української історії (IX-XIII ст.), той “дух варягів”, норманів, що лишив по собі епопею мужності і героїзму. Як місто величчя і святості української містифікується давній і вічний Київ. У Маланюка – це “Степова Александрія”, “Скитські Атеїни”, “город Господнього Архистратига”, що поєднує в собі “Александрію, Спарту і Атеїни”. Так витворюється міф **втраченої України-Русі**. Міф сповнений мегаломанії: гігантських звершень і завоювань, величних пристрасей, незвичайних героїчних постатей (князі Володимир Великий і Ярослав Мудрий, Володимир Мономах і Данило Галицький). Цей ідеальний, хоч і суворий світ Середньовіччя, ніби протиставляється здрібнілій, матеріалістичній сучасності.

Майже всіма неоромантиками Празької школи вельми цікаво вирішується проблема культурно-цивілізаційного вибору давньої Русі: лицарський дух русичів-норманів занепадає внаслідок ментально-цивілізаційних впливів Візантії і може відродитися лише із засвоєнням західних, римсько-готичних, католицьких ідей та духовності. Ось як про це сказано в поемі Ю.Клена “Україна”:

... Б’ючи у мідь своїх потужних дзвонів,
Звав марно Рим тебе у папське лоно...
... Аж кроком нечутним, сумна і строга,
Утьмяних ризах з золота старого,
До тебе підійшла, не звівши вії,
Немов легенда тиха, Візантія,
Вона, свята, облудна і безкрила,
Тебе царським пурпуром покрила [2, 94].

Відтак закономірними стають ті численні **готичні, бароккові** мотиви, той дух окциденту, якими перейнята лірика Є.Маланюка, Ю.Липи, Л.Мосендза, Ю.Клена. Навіть на рівні лексики, синтаксису ці поети прагнуть стилізувати свої вірші в дусі суворой Готики.

Наступний історіософський висновок українського неоромантизму: потрібно **пробудити живе відчуття історії козащини**, цього найбільш героїчного і бурхливого періоду історії України, **потрібно за-своїти собі дух козацтва**. Правда, з однією коректою: **дух шляхетської козацької старшини**. В цьому явно відчувається вплив ідей про державну еліту В.Липинського і Д.Донцова. Неоромантизм прагне всотати пристрасну, барокову настроєвість і стиль життя XVII ст. Власне, у цьому моменті ми й помічаємо яскравий паралелізм художнього мислення Ю.Лободовського та українських поетів Празької школи: тематичний, стилістичний, ідейно-проблемний, поетикальний, що й буде продемонстровано нижче.

Оскільки естетика неоромантизму була спрямована на **майбутнє**, на нове виявлення національного духу і характеру, то й поетика його відзначалася особливою **енергетичністю** впливу на читача, мала витво-

ривати особливе відчуття **напруження** – життєвого, морального, чуттєвого. Тому кожен рядок тут витриманий у наступально-тривожному ритмі, образи яскраві, емоційно наснажені, маєстатичні, з частим використанням гіперболи, тропіка контрастна, підкреслено лаконічна, що надає цій поезії природної суворості, підсилену специфічним звукописом. Значна частина цих поетикальних елементів переходить у лірику Ю. Лободовського.

Найближчим за творчим духом і художнім стилем Ю. Лободовському був Є. Маланюк, дещо меншою мірою О. Ольжич, Н. Лівичка-Холодна, а ще, мабуть, Ю. Липа і Ю. Клен. Тож ми детальніше зупинимося на деяких аспектах їх історіософських і художніх концепцій.

Маланюкова візія правічної України характеризується протистоянням двох культурних і ментальних праоснов її народу: **еллінської і скіфської**, або **просторово-морської і чорноземно-степової**. Перша – це щось світле, креативне в українській історії і характері: це культура грецьких міст-держав Причорномор'я, мистецький талант українства, велич Княжого Києва, моральність і шляхетність національної природи. Друга, скіфська, – це щось темне, дрімучо-руйнівне, анархічне в українстві, це ота зрадливо-жорстока кров кочівників – скіфів, сарматів, печенігів, хозарів, половців, татар, – що зводить нанівець усі наші спроби збудувати свою державу і дати їй лад і порядок. Україна у Маланюка є вічно розділеною між Сходом і Заходом, між Півднем і Північчю; символами цього умовного історичного хреста – світлим і темним – є прадавній шлях із варяг у греки та ясировий Чорний Шлях. Кульмінаційними її історіософськими образами-символами є **“Еллада Скітська”** і **“Степова Еллада”**. Тобто Україна ніби роздвоєна, вона таїть у собі якесь містичне протистояння-прокляття: гармонії і дисгармонії, людського індивідуалізму і отарності, готично-будівної та бароково-хаотичної настроєвості.

Архетипні образи-символи **степу, суходолу, чорнозему** означають у Маланюка щось інертне, закостеніле, позбавлене мети й устремління. **Образи моря, вітру, безкраю** – щось протилежне. У зіткненні цих двох полярних стихій народжується відчуття невгавуючої напруги, боротьби, протистояння, якоїсь підсвідомої туги за **звершенням**. З'являється відчуття постійного **лету**, прагнення вирватися з в'язких пут Долі. Цим містифікованим настроєм лету Маланюк дуже споріднений з Лободовським.

Найповніше, мабуть, ця історіософія Маланюка відбита у другому вірші з триптиху **“Батьківщина”** (зб. **“Перстень Полікрата”**, 1938)

Так владарний розгін до пінисто-сапфірного Понту
Зустрічає зрадливе вістря степового ножа:
То врізається Азія в жовтий провал горизонту
І стирається вираз землі, і зникає межа.

Проревіли пороги – й підрізано княже коріння,
І перекотиполем стає середовище сил...

А там – море, там море плюскоче в понтійське каміння,
Там блакитною брамою кличе нас вічність краси.

Там, завітчаний лавром, всміхається мрамур
живучий,
Білі сосни колон під копулою неба зросли.
Там розбуджену душу ніхто і ніщо не розлучить
З вічним сонцем Еллади, звитяжем скитійської мли.

І тому ця смертельна напруга, цей порив упертий,
Невгасима жага, що несе до мети крізь віки:
Безголова Ніко, осяяна славою смерті,
Безвлад крил несорбних і вірність сліпої руки [6, 327].

Ю. Лободовський повністю запозичує цю візію України. Цілісно вона присутня в його поезії **“Скіфська Еллада”**, присвяченій Маланюкові. Хіба що польський поет безпосередніше за останнього зливає еллінську атрибутику та символіку з українською: **“Пісню голосно молоді ахейська співає. / у сорочках-вишиванках торси могутні, сталеві... / Усі дівчата грудьми не поступляться Артеміді... /...Київськими вулицями/ відлуннями бронзи гомерівські ритми (тишу дворів розривали блискавицями)”** [4, 140]. У нього **“Андромаха в Путивлі голосить”** (С.67), **“і світиться, наче Акрополь, біла хата в тополях”** (С.71). Сама панорама України всією своєю поетикою вочевидь перегукується з Маланюковою:

Сняться сни, і бринять у затінених пасіках бджоли,
лінійний подих на вустах, наповнені соти медові...
Над білим Парфеноном, над містом любові,
Пропливає тихо Перікла привид чорний;
Дніпро ж непокірний, пінистий, суворий
вже для чужинців сьогодні струм виробляє (С.69).

(Переклад М. Борецького)

Порівняймо цей історіософський ландшафт України з відповідним місцем знаменитої **“Варязької балади”** Маланюка:

...Гарячий день розлив пекуче злото
І сам втопивсь у сонячній меду.
Й крізь спокій цей єдина ллється нота –
Блаженних бджіл в вишневому саду.
...І знову степ. Лиш де-не-де замріє
Архіпелаг послулих хуторів.
Дзвенить вода. Це він, це він видніє,
Балада хвиль – Дніпро. І на горі
Спить Київ – Степова Александрія... [5, 140].

Зовсім інше бачимо в поезії Ю. Лободовського **“На Чорному Шляху”**. Тут Україна постає у типово маланюківському, трагічному забарвленні. Це країна, обікрадена у власній історії, отруєна Азією, кочівницькою ментальністю зради і хаосу:

Бачиш – пітьма. Чуєш – вітер. То спадок одвічний.
Важко крильми охопить, ударить у чола
Як назад не повернеш, як зіллешся ти з ніччю,
то себе засудиш ти навіки, вину свою визнав, –
кров'ю запиниться, вовком
увіпнеться у горла
половецька заразна трутизна.
...Оточили чорти нас, вовкулаками нечисті,
очі тужні дали нам, співу дар, чар поганський
і привчили до стучу копит, шабельних, тятинних свистів,
... в саме серце вітчизни вдерлись шляхи ногайські,
жили, що чорною кров'ю пульсують.
...По степах і по водах вітри мчать понтійські,
понад стервом буджацький орел розкричався,
і затруєна рабством краса українська
заглядає у вічі
і “Хто ти?” питає (С.99).

(Переклад М. Борецького)

Так само у наведеному нижче фрагменті Лободовського карб Маланюкової поетичної історіософії більш як виразний:

To nie statki Normanów, nie Timur, nie Batyj,
nie zagony Nogajców, ani napad Pieczynga,
przyszechł tłusty czarnożiem
od ostrza błyszczącej łopaty
i komenda świszcząca
do serca się wdziera jak klinga (С.105).

У "Пісні про Україну" Ю.Лободовський подібно до Є.Маланюка передбачає відродження і оновлення України на ґрунті синтезу дієвого римського духу "візантійської міді" (Є.Маланюк), себто особливої заповзятості й непоступливості:

I taka przyszłość wstaje pod powieką:
To nowa droga z Wągów ku Greków,
przebita przez narody młode.
I stary Rzym zjednany z Carogrodem.
Cofają się już magły złowrogie,
znikają w azjatyckich głuszcach... (С.62).

Водночас ставлення до візантійської спадщини у Є.Маланюка двояке: вона то означає щось міцне, державотворче, то відлунює чимось тьмавим, закостеніло-інертним – "безсила мудрість Візантії" (вірш "Уривок"). Інакше у Ю.Лободовського, де Візантія та Еллада разом символізують щось світло-будівниче. І якщо заповітом Є.Маланюка є: "Щоб власний Рим кордоном вперезав /І поруч Лаври – станув Капітолій" ("Не хліб і мед..." з циклу "Поліття"), то у Ю.Лободовського: "... із Заходом мостом з'єднати Схід, / нехай новий на нім зросте Акрополь" (С.65).

Сама настроєвість, щедро розлита в поезіях Ю.Лободовського, є надзвичайно тривожною, пориваючою, епоха характеризується епітетами, що передають її жорстокість, суворість. Тут він дуже уподібнюється до О.Ольжича і настроєм, і поетикою. Наведемо приклад з "Пісні про Україну":

Горить у темні сліпа вовчиця. Місяць
димить зловісно. Як епохи, гори
встають і кришаться. Камінням висить
ця ніч! Розм'якли напнуті тятиви,
сльзьми зросили вії косоокої зорі
і з сіножаті ржуть лошата полохливі (С.59).

(Переклад С.Гордінського)

Епітетика, упоширена в поезії Лободовського (на взірць "мідні блиски", "кам'яні", "залізна епоха", "залізни полки", "свинцеве небо" тощо) нагадує тропіку Ольжичевих віршів, особливо з циклів "Кремінь", "Камінь", "Залізо", "Бронза" [8, 49-62]. А епітетами типу "чорний голод", "чорний намет", "чорний степ", "червоні птахи", "криваві роки", "кривавий місяць", "кривавий захід", "чорна кров" та інші він дуже подібний до Є. Маланюка і Н.Лівицької-Холодної. У першого ці кольори взагалі є домінуючими, символічними. Нагадаймо, що в архівах Є.Маланюка збереглася недрукована збірка, що так і називається – "Чорні вірші" [7, 5-34]. У першій збірці Н.Лівицької-Холодної "Вогонь і попіл" (1934) [3, 69-82] є цілий цикл "Червоне і чорне", де ці кольори також витворюють вельми значущу, майже містичну настроєву гаму.

Як у Є.Маланюка, "формотворчим", "гельштатним" (за висловом О.Шпенглера), таким, що визначає духовний ландшафт України, виступає у Ю.Лободовського образ або й наскрізний мотив **бароко**: "степовий барок" (С.153), "церковне бароко" (С.39) тощо. Весь простір України відлунює звуками бандури (С.55 і 67). У Маланюка: "Мов на бандурі велетенській грає /Співучим вітром припонтійський степ" ("Варязька балада"). Ідентична топоніміка також зближує польського поета зі "співцем степової Еллади": Дніпро, Іква, Горинь, Случ, Дністер, Збруч, Дон, Донець, Буг, Рось, а також історичні символічні міста: Чигирин, Умань, Берестечко, Конотоп, Канів, Кременець, Дубно, Переяслав уконкретнюють часопросторове тло їхніх полотен.

Так само, як і в українських неоромантиків (О.Стефановича, О.Лятуринської, Є.Маланюка, О.Ольжича) пейзажі і мотиви Волині та Полісся, які ми знаходимо у Ю.Лободовського, покликані передати правичність України. Там, у пушах, дремає якась містична сила слов'янства, двигить негасима енергетика язичницьких правідчуттів і світоуявлень. Там ще зберігаються традиції середньовічного лицарства і шляхетства (вірші "Ніч на Волині", "Киселин", "Видіння", "Кременець", "Пані Саломея" та ін.). На Волині Україна зустрічається з Литвою. І Маланюкові (вірш "Володимерія") на Волині "ввижаються полки Ольгерда". У цій темі відбилися біографічні моменти Ю.Лободовського: він народився в Литві і довгий час жив на Волині.

На нашу думку, можна говорити про опосередкований вплив (через українських неоромантиків) неокласицизму на творчість Ю.Лободовського. І лірика Є.Маланюка, і лірика О.Ольжича позначені яскравими рисами неокласики (так вважають В.Державин, І.Качуровський та ін.). Це досить помітно на різних рівнях творчості Ю.Лободовського: в класичній строфіці (поезії "Кременець", "Українським поетам" та ін.), в мотивах (численні алюзії з античності), в маєстатичній образності:

Пахнуть солодким труйзіллям гаї із азалій,
після дощу всі сади в прохолоднім дурмані,
дерево дереву в русі в обійми впадає,
а сутінь сливає по руках і по винограді
тихо на сині грядки і повільно лягає
на вії, шитво та віночки квіткові;
то хмара, що з аркадських країв припливає,
застигла над Кременцем білим в спокої (С.119).

(Переклад М.Борещького)

Як бачимо, властива Лободовському динаміка тут переходить у типово неокласичну **статичку**. Не менш яскраво про "уроки неокласицизму" свідчить і метафорика польського майстра: "мідь Горацієва" (С.37), "дикого степу Грація" (С.38), "синій Скамандер... смуглі ноги вмиває в лозах Навсікаям" (С.67), "небесний подих Сафо, мов троянди, розквітнув" (С.69), "степові Аріадні, вибілюючи полотна в садках черешневих" (С.71), "скіфський фавн уста дарує флейті", "і слід по прудких і вогненних кентаврах вже вечір на небі зірками встеляє" (С.121) тощо.

Отже, навіть побіжний погляд на поетичну творчість Ю.Лободовського дає підстави твердити, що його художня історіософія міцно “зав’язана” на ліриці поетів Празької школи. І “останній польський романтик”, і українські неоромантики 1920-1940-х років як поети залишилися осторонь так популярних у першій половині ХХ ст. авангардистських віянь. Їм властиві виразна схильність до класичних форм, ясність образів та тропіки, широта історичного та культурологічного мислення. Тут можемо говорити про спільне джерело цього неокласицизму, що зумовлює його типологічність в українській і польській літературах: це лірика французьких “парнасців” та Стефана Георге з їх культом античності і філософізмом. Водночас, будучи витонченими естетамі, органічно і творчо засвоюючи поетикальні моделі в європейській поезії, “українсько-польські” неоромантики наповнюють їх власним животрепетним змістом, наділяють їх експресіоністською виразністю. Вони уникають радикальних експериментів з формою і тропікою, як це властиве поетам різних авангардистських течій (футуристам, конструктивістам, сюрреалістам). Вони, навпаки, прагнуть передати силу і животворність глибоких духовно-художніх традицій європейського парнасізму, коли розуміти це явище в ширшому, культурологічному сенсі.

В українській літературі, за точним визначенням С.Павличко, “модерністи не здійснили символістичної революції, не засвоїли належною мірою досвіду європейського символізму. Символізм у творчості та-

ких поетів, як Яків Савченко і Дмитро Загуд, виявився вторинним і вкрай недовговічним явищем. Усяке нерозв’язане завдання автоматично переходить до наступного покоління. Засвоїти поетичний досвід символістів і систематично перекласти їхні твори судилося неокласикам” [9, 195]. І ще: “Модернізація за неокласичною моделлю полягала не в деструкції всього попереднього досвіду, як це робили авангардисти, а в консервації певних форм культури, в свого роду поверненні до джерел, які здебільшого лежали за межами національної традиції” [9, 192].

Неоромантики еміграції, які великою мірою були продовжувачами естетичної лінії неокласицизму, талановито розвивали і вдосконалювали стиль консервативної модернізації, запропонований неокласиками. Їхнє послідовне заперечення позитивістської традиції в літературі, відкритість до європейського поетичного світу у плані пошуку джерел модернізації художнього мислення підтверджують це цілком виразно.

Лірика Ю.Лободовського, хоч і не посіла в польській літературі ХХ ст. провідного місця через певну стильову вторинність автора, все ж демонструє цікаву й оригінальну художню тенденцію доби. На тлі переважної орієнтації польських поетів на авангардистський стиль, глибокої деструкції класичної поезики і переможного поширення верлібру неоромантичний консерватизм Ю.Лободовського виглядає як майже поодиноким, навіть донкіхотська спроба протиставитися домінанті часу.

1. Дзюба І. Історія української літератури ХХ ст. – К.: Львів, 1993. – Т. І.
2. Клен Ю. Вибране. – К.: Дніпро, 1991.
3. Лівицька-Холодна Н. Поезії старі і нові. – Нью-Йорк: Видання Союзу Українок Америки, 1986.
4. Лободовський Ю. Пісня про Україну. – Львів: Каменяр, 1996. Далі в усіх посиланнях на це видання вказуватимемо лише сторінки.

5. Маланюк Є. Поезії. – Львів: Фенікс ЛТД, 1991.
6. Маланюк Є. Поезії. – Львів: Фенікс ЛТД, 1992.
7. Маланюк Є. Чорні вірші // Вежа. – 1996 – №2.
8. Ольжич О. Незнаному Воякові. – Київ: Фондація ім. О.Ольжича, 1994.
9. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К.: Львів, 1997.

Oleg Bahan

CONSERVATIVE MODERNIZATION IN LITERATURE: ARTISTIC PARALLELS IN THE CREATIVE ACTIVITY OF YUZEF LOBODOVSKYI AND IN THE LITERARY WORKS OF UKRAINIAN POETS IN EMIGRATION, REPRESENTATIVES OF NEO-ROMANTICISM

The article deals with the artistic ideas of some Ukrainian poets, representatives of the Prague Literary School. It shows their productive influence on the literary work of a famous Polish lyric poet – Yuzef Lobodovskiy. The author explains the basic principles of the above – mentioned aesthetic conception – “Conservative modernization in literature”, which was used by the poets of neo-classicism as by the representatives of neo-romanticism and served as the opposition to the left vanguard direction in literature, in the 20-th century.